

A kétarcú lápi tarkalepke

Ábrahám Levente

Lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)



Természetvédelmi helyzet

- hazai védettségi szint és pénzben kifejezett érték: Védett, 50.000 Ft.
- – Európai uniós irányelv és mellékletei (közösségi jelentőségű faj): Annex II.
- – IUCN vörös lista kategória: Nem fenyegetett (Least Concern - LC).
- – magyarországi vörös könyv kategória: aktuálisan veszélyeztetett faj.
- – Egyéb releváns nemzetközi egyezmények: Berni Egyezmény II. Függelék, Corine Biotopes lista.

Hazai és nemzetközi veszélyeztetettség

- Európa 38 országában mutatták ki.
- 2 országból eltűnt (Hollandia, Belgium).
- 17 országban, elsősorban Nyugat- és Közép-Európában 20-92% közötti mértékben csökkent a populációja.
- 7 országban az állománya stabil.
- Magyarországon növekedett az állománya.

Rendszertani helyzet

- *Euphydryas aurinia* vagy *Eurodryas aurinia* (CL 2019)
- *Euphydryas aurinia aurinia* (Rottenburg, 1775)
- 54 alfaj, *Papilio koloswarensis* Piller & Mitterpacher, 1783,
- Mo. „szárazréti” és „nedvesréti vagy lápréti forma” vagy „ökotípus” *Eurodryas aurinia xeraurinia* Mazel, 1982 (syn.)
- Funkcionális konzerváció-biológiai egység (ALLENDORF & LUIKART 2009)
- A magyar névhasználat „lápi tarkalepke” vagy „mocsári tarkalepke” egyre inkább elveszti jellemzőségét.

Megjelenés, azonosítás

Peték



L1, aestiváló és hibernálás utáni hernyók



L5 és báb



Imágók



Fejlődésmenet

hónapok	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
imágó												
pete												
lárva												
báb												
aestiváció												
hibernáció												

Imágók tulajdonságai

- Nedves réti - átlagos élethossz: 6-9 nap, L1-L6
- Száraz réti - átlagos élethossz: 4-5 nap, L1-L5
- Reptáv: 100-200 m – 2 km, nőstény: 510 m, hím: 1,3 km
- Párkeresés: megfigyelő (perching), járőröző (patrolling)

Élőhelyek



Nedves réti ökotípus: féltermészetes, magasfüvű nedves rétek, sík- és dombvidéki kaszálórétek



Száraz réti ökotípus: féltermészetes száraz gyepek

Táplálkozás

- **Elsődleges tápnövény**

Nedves réti: ördögharaptafű, fecsketárnics (Mo) mácsonyafélék, loncfélék (Spanyolország, Szlovénia)

Száraz réti: vajszínű ördög szem, útifű fajok (Dietzel 1997), szürkés és galambszínű ördög szem, mezei varfű (NAGY 2012)

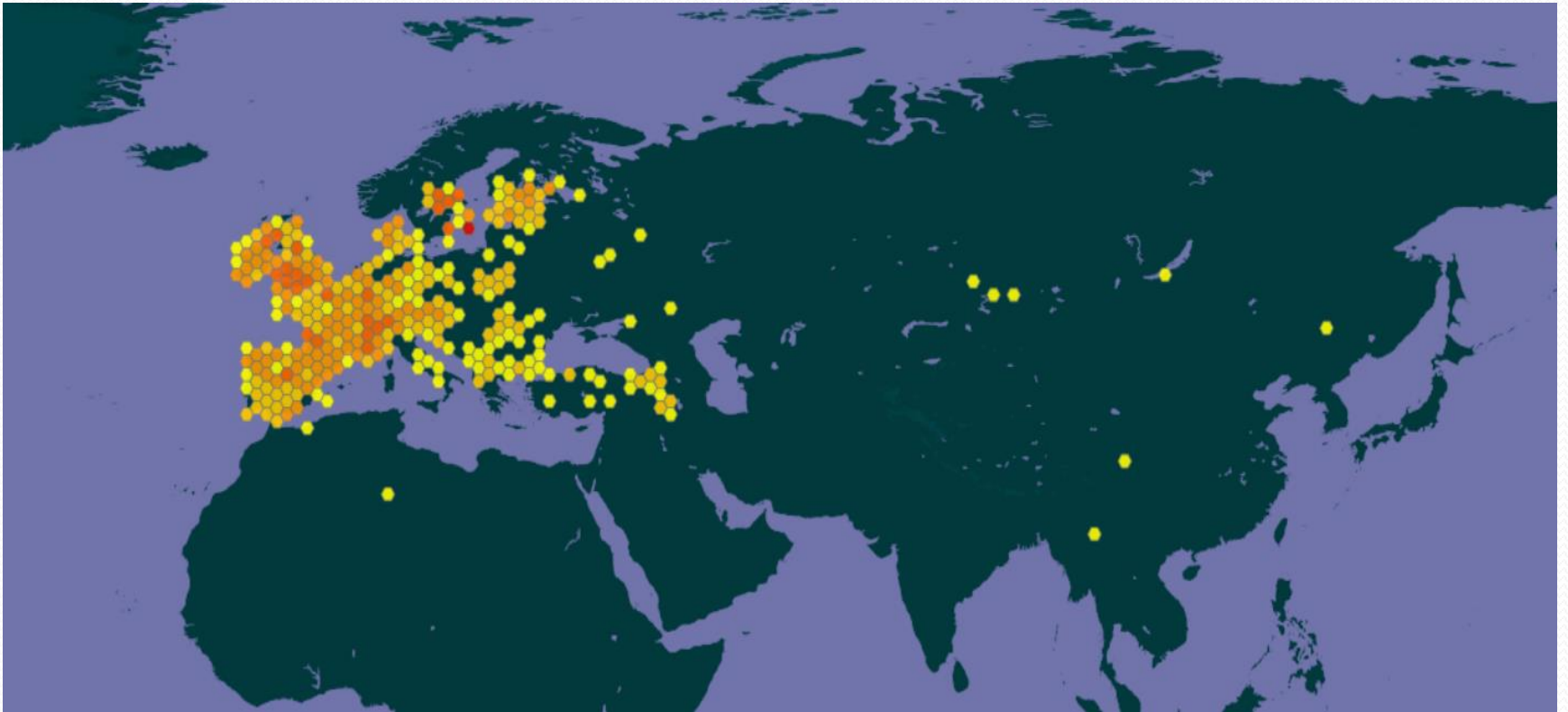
- **Másodlagos tápnövény oligofágok, ua. mint az elsődleges**

Száraz réti: patkófű, borzas ibolya

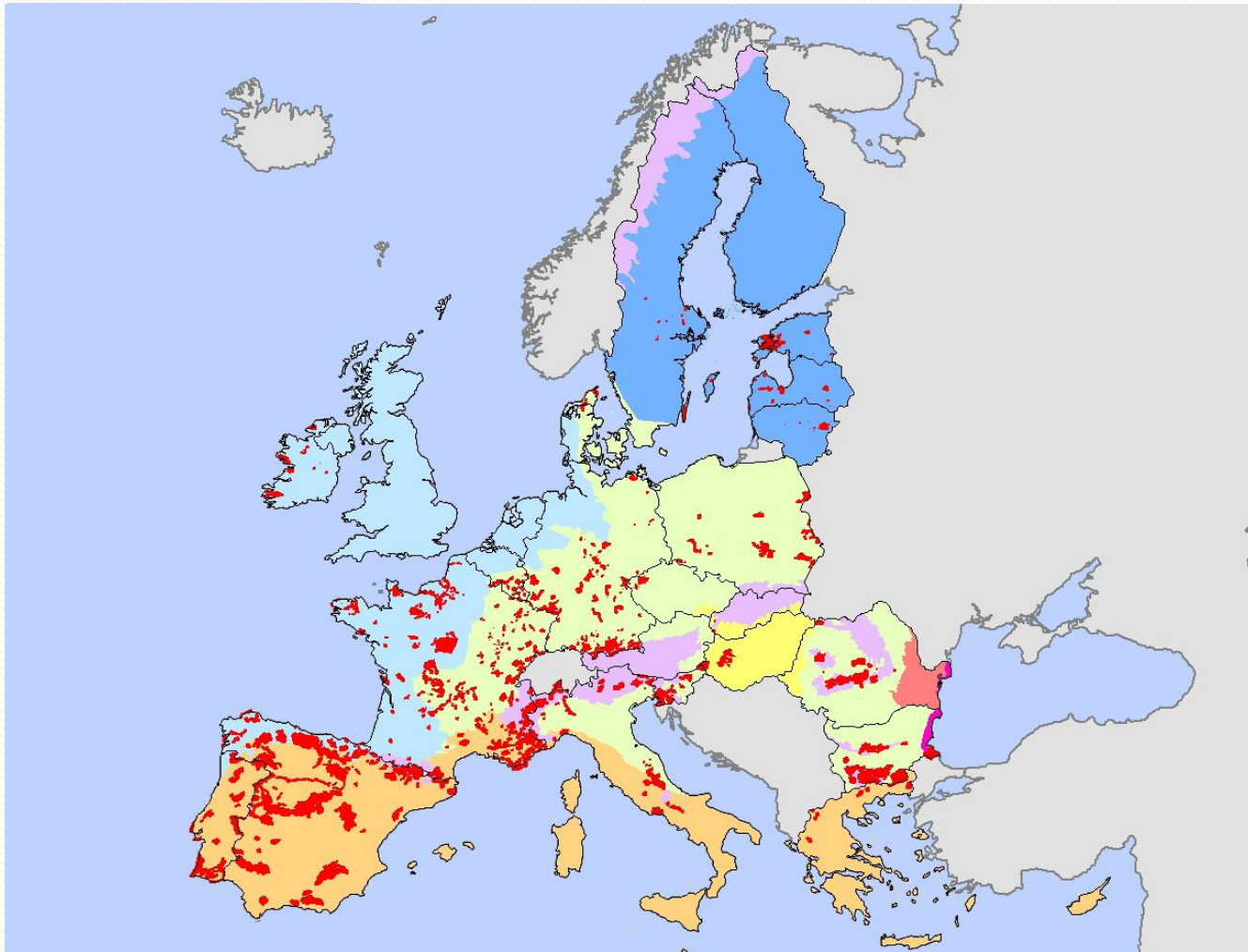
- **Nektárforrások: széles spektrum**

- **Ragadozók és élősködők:** PORTER (1983) *Cotesia melitaearum*, *C. bignellii* (Braconidae), *Erycia furibunda* (Tachinidae)

Globális elterjedés



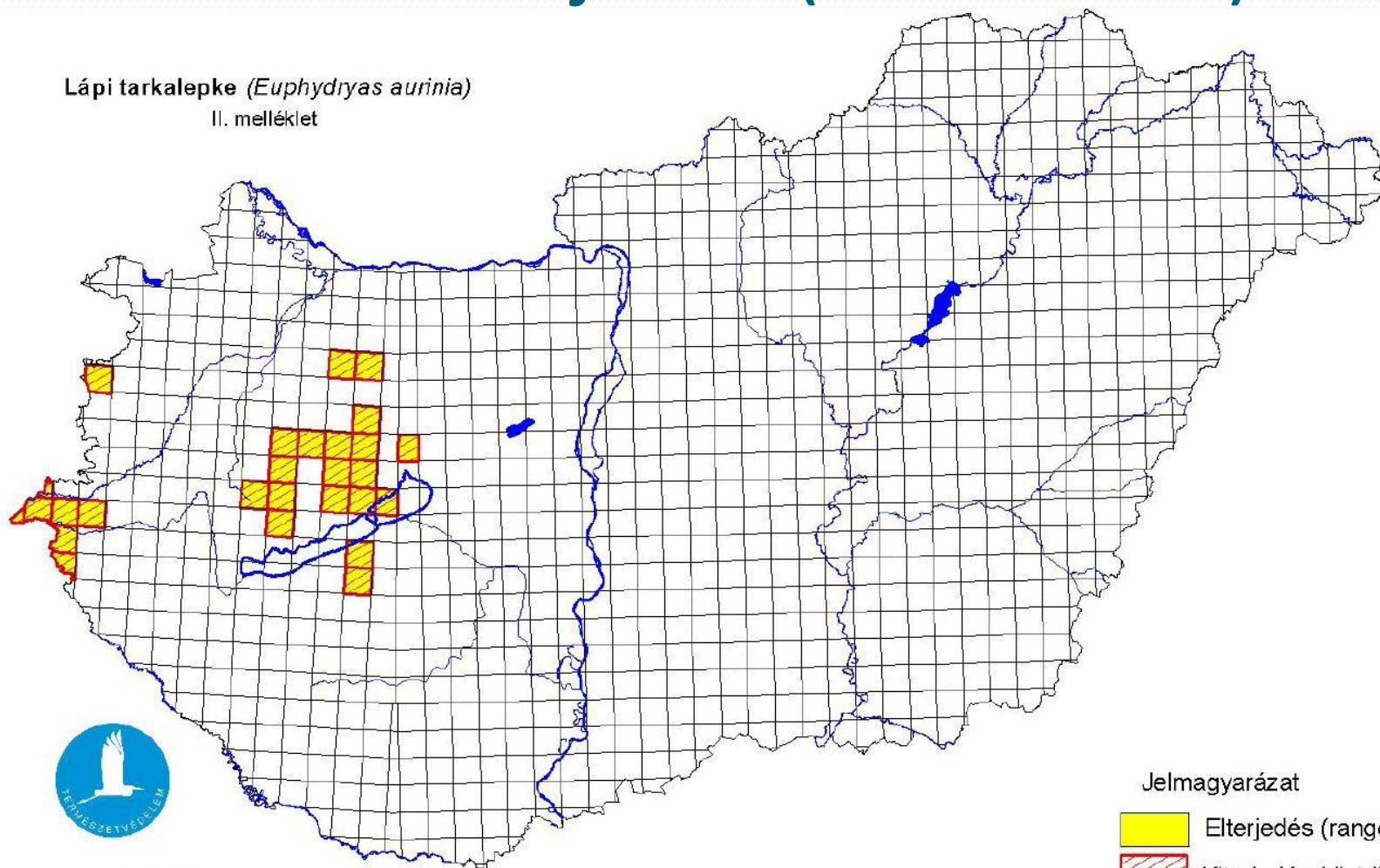
Elterjedés az EU-ban



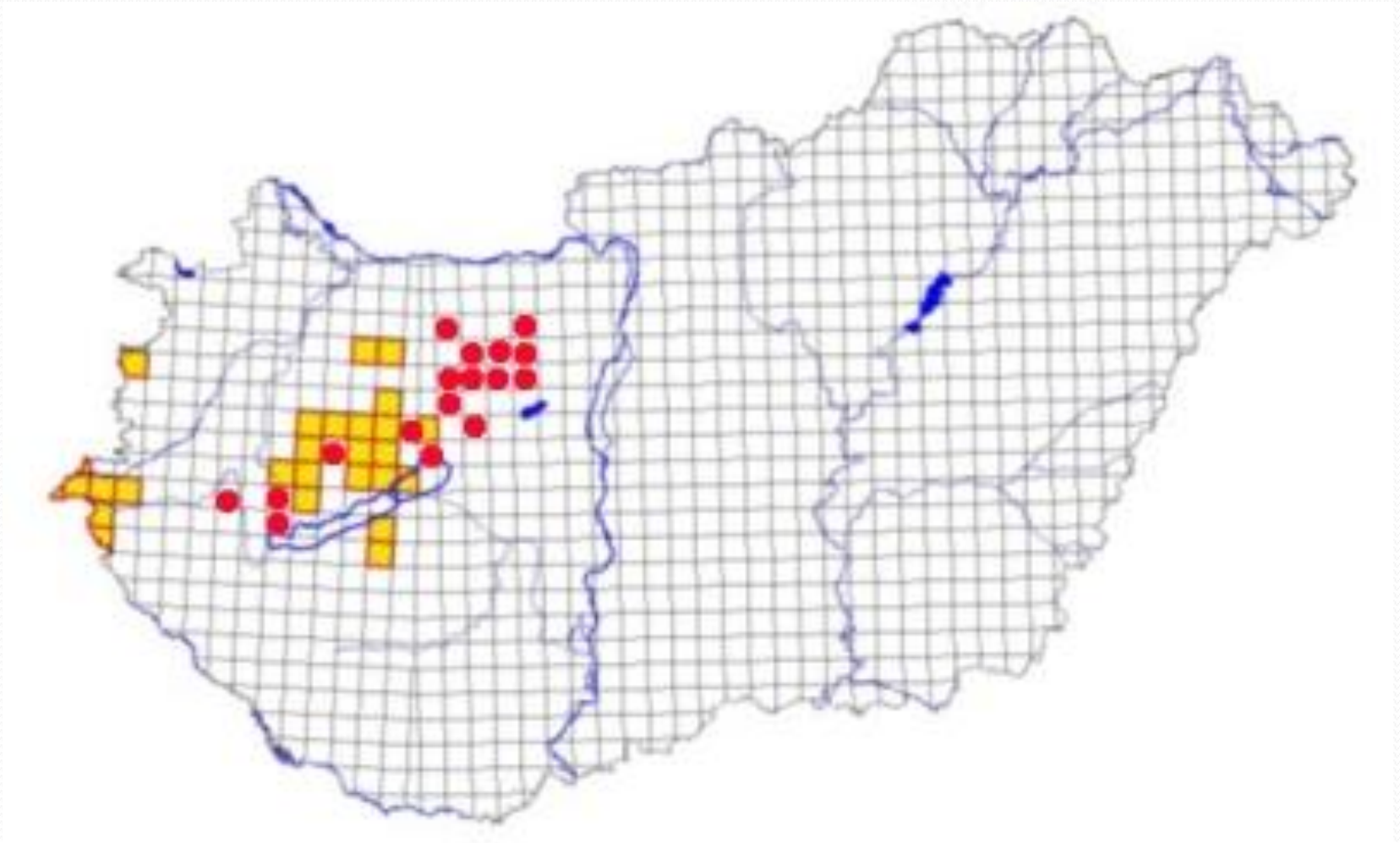
Hazai elterjedés (1980-2006)

Lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)

II. melléklet



Hazai elterjedés (2019)



- 
- 8 gyűjtemény, 673 példány adat
 - 25 Natura 2000 területen előfordulás (11 száraz réti, 7 nedves réti, 7 vegyes)
 - 9 potenciális előfordulás (7 száraz réti, 1 nedves réti, 1 vegyes)

Globális felmelegedés hatása

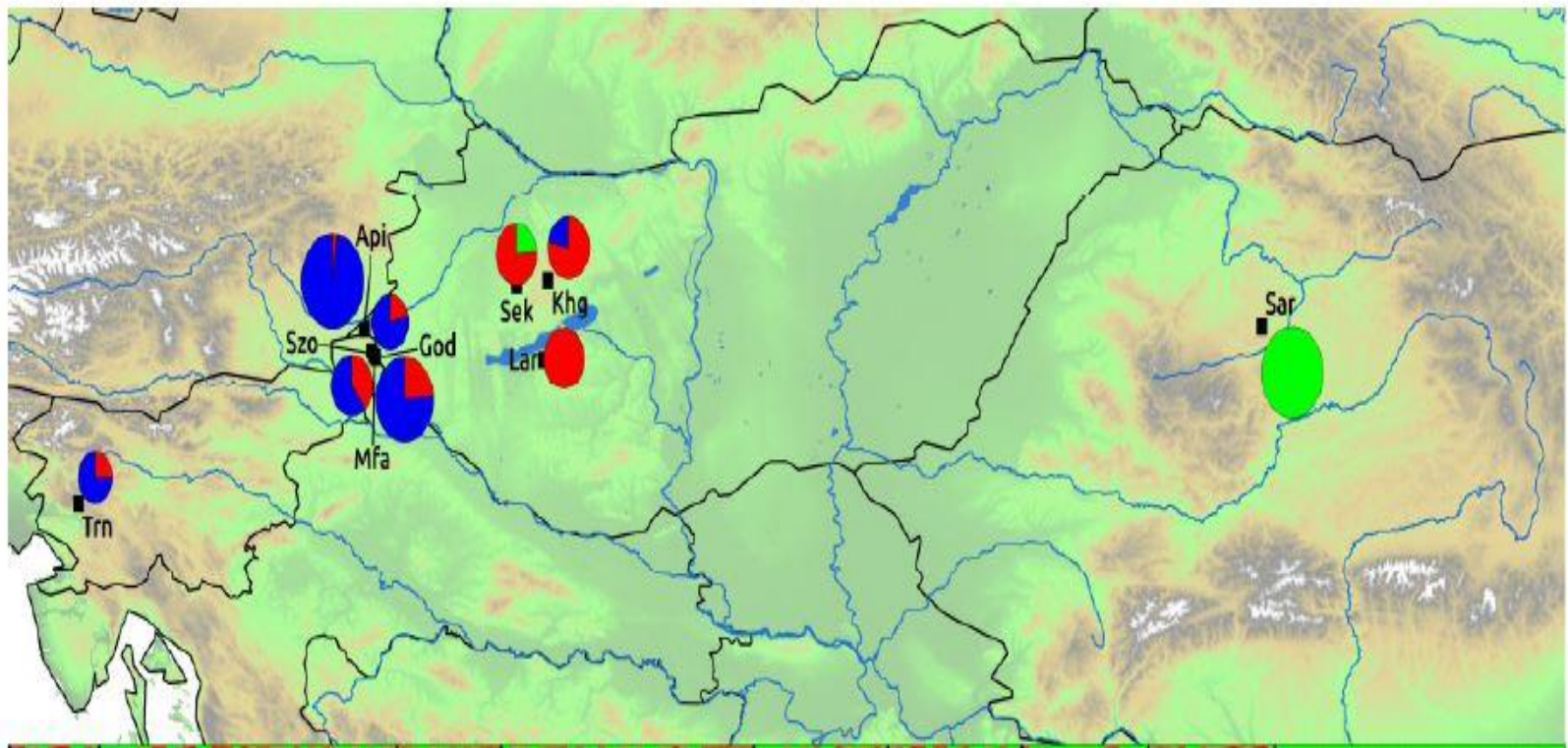


Jelenlegi



2080

Genetikai vizsgálatok (Pecsenye et al. 2017)



Veszélyeztető tényezők (nedves réti)

- Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)
- Gyepterület kaszálása vagy vágása
- Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés
- Gyepterületek és egyéb féltermészetes élőhelyek felülvetése
- Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is
- Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)

Veszélyeztető tényezők (száraz réti)

- Ásványkitermelés (pl. kőzet, érc, kavics, homok, kagyló)
- Építkezés vagy átalakítás (pl. lakott területé vagy településé) meglévő városi vagy rekreációs területeken
- Katonai, félkatonai vagy rendőrségi gyakorlatok és műveletek szárazföldön
- Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok
- Szárazföldi katonai vagy hasonló gyakorlatok felhagyása (nyílt élőhelyek csökkenése)
- Hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek) a klímaváltozás következtében



. Fajmegőrzési tevékenységek

Monitorozás és kutatás

- monitoring felméréseket össze kell kötni a faj metapopulációs mintázat vizsgálatával (ÖNP, BFNP)
- nedves réti ökotípus élőhely és kezelési módszerek lehetőségei és a populáció-dinamikai változások nyomon követése (ÖNP)
- Száraz réti ökotípus élőhely preferencia vizsgálata BfNP
- elterjedésének nyomon követése (DINP)
- (Csaholc - Garbolc (HUHN20054), Rozsály - Csengersima (HUHN20055), Magosligeti-erdő és gyepek (HUHN20053) jelenlét-hiány

Társadalmi támogatottság



Köszönöm a figyelmet!

- Várok minden támogatói megjegyzést, adatot, stb. !

Email: dr.levente.abraham@gmail.com